ГАЙД · ВСТУП

Мотиваційний лист до магістратури, зокрема за кордоном

Що комісія справді оцінює в мотиваційному листі, як побудувати текст на доказах, а не на деклараціях, і як перевірити, що лист не виглядає шаблонним.

Для кого	Типовий обсяг	Усередині
випускники бакалаврату, вступники на закордонні програми і стипендії	**1–2 сторінки**	**структура, приклади «було / стало», самоперевірка**

01 Коли потрібен мотиваційний лист

02 Що оцінює комісія

03 Структура листа

04 Від декларацій до доказів

05 Чотири тести на шаблонність

06 Чек-лист перед поданням

1 Коли потрібен мотиваційний лист

У вітчизняному вступі до магістратури у 2026 році мотиваційний лист до конкурсного бала не входить: основою є ЄВІ, ЄФВВ або фаховий іспит. Лист потрібен в інших ситуаціях, і саме для них підготовлено цей гайд.

За кордоном

Магістерські програми

Більшість університетів ЄС, Великої Британії та Північної Америки оцінює лист разом із дипломом, оцінками і рекомендаціями.

Стипендії

Стипендійні конкурси

DAAD, Erasmus Mundus Joint Masters, урядові й університетські стипендії. Тут лист часто вирішує, хто з академічно рівних кандидатів пройде далі.

В Україні

Мобільність і спецпрограми

Відбір на семестр за кордоном (Erasmus+), програми подвійного диплома, англомовні програми з власними правилами відбору.

Назва вимоги	На що зазвичай очікують відповідь	Акцент
Motivation letter	Чому ця програма, чому ви підходите, що далі.	Відповідність програмі
Statement of purpose	Академічні інтереси, дослідницький досвід, плани.	Академічна траєкторія
Personal statement	Шлях до обраного напряму, особистий досвід, що на нього вплинув.	Особистий досвід, пов'язаний із фахом

Університети вживають ці назви непослідовно. Орієнтуйтеся не на назву, а на питання й обмеження обсягу, наведені у вимогах конкретної програми.

2 Що оцінює комісія

Член комісії читає десятки листів поспіль. Він шукає відповіді на чотири питання і пропускає все, що до них не веде.

ПИТАННЯ 1
Чи впорається кандидат з програмою?
Курси, оцінки, кваліфікаційна робота, навички, мова

ПИТАННЯ 2
Чому саме ця програма?
Модулі, спеціалізації, викладачі, лабораторії, партнери

ПИТАННЯ 3
Що кандидат принесе групі?
Досвід, проєкти, перспектива, якої бракує іншим

ПИТАННЯ 4
Чи є в кандидата реалістичний план?
Конкретна мета після програми і зв'язок з нею

Рис. 1. Чотири питання, на які має відповісти мотиваційний лист. Перші два зазвичай мають найбільшу вагу.

Читають уважно

- Перший абзац: з нього видно, чи є в кандидата чіткий напрям.
- Конкретні назви курсів, проєктів, методів, результатів.
- Пояснення, чому саме ця програма, а не будь-яка з такою назвою.
- Мету після навчання, якщо вона пов'язана з програмою.

Пропускають

- Історії з дитинства, що не мають стосунку до фаху.
- Цитати відомих людей і визначення зі словників.
- Похвалу рейтингу і «світовій репутації» університету.
- Перелік усього з CV, переказаний реченнями.
- Риси характеру без підтвердження: «відповідальна», «цілеспрямований».

3 Структура листа

Типовий обсяг становить одну-дві сторінки або 500–1000 слів. Якщо програма встановлює ліміт, він обов'язковий: перевищення часто означає, що лист не дочитають або заявку не приймуть.

Рис. 2. Структура мотиваційного листа і приблизні частки обсягу. Блоки 2 і 4 є основою листа.

ЯКЩО У ВАШІЙ ТРАЄКТОРІЇ Є ПЕРЕРВА, ЗМІНА СПЕЦІАЛЬНОСТІ АБО НЕВИСОКІ ОЦІНКИ

Поясніть це одним-двома реченнями у фактичному тоні і покажіть, що змінилося після цього. Наприклад, перерву в навчанні через вимушене переселення або зміну спеціальності можна згадати як факт, без деталей, що не стосуються вступу. Розлоге пояснення займає місце, потрібне для блоків 2 і 4, і зміщує фокус листа.

4 Від декларацій до доказів

Декларація стверджує якість, а доказ показує її через дію і результат. Комісія не може перевірити «я дуже мотивована», але може оцінити курсову роботу, проєкт чи стажування.

Декларація	Доказ
Я завжди цікавилася економікою і мрію розвиватися в цій галузі.	Курсова робота з оцінювання ефективності субсидій для малих фермерських господарств показала мені, наскільки результат залежить від якості даних. Тому мене цікавлять методи причинно-наслідкового аналізу.
Я маю гарні аналітичні навички.	Для дипломної роботи я зібрала і очистила дані 214 громад з відкритих джерел і побудувала регресійну модель у R.
Ваш університет є одним із найкращих у світі.	Модуль «Spatial Data Analysis» і дослідження проф. [прізвище] щодо доступу до послуг у сільських громадах безпосередньо пов'язані з темою моєї дипломної роботи.
Після навчання я хочу зробити внесок у розвиток своєї країни.	Після програми я планую працювати аналітиком у проєктах відновлення громад, де потрібно оцінювати результати програм підтримки.

Приклади умовні: замініть їх фактами зі своєї траєкторії.

АНГЛОМОВНІ ФОРМУЛЮВАННЯ, ЯКІ КОМІСІЇ БАЧАТЬ НАЙЧАСТІШЕ

- “I have always been passionate about...”, “Ever since I was a child...”
- “...a world-renowned university with an excellent reputation”
- “I am a hard-working, highly motivated and responsible person”
- “This programme will help me achieve my dreams”
- “In today's rapidly changing world...”

Кожне з них можна прибрати без втрати змісту. Тому вони й сприймаються як заповнення місця.

Використання ШІ

Частина університетів і стипендійних програм прямо регулює використання генеративного ШІ під час підготовки мотиваційних листів і есе: забороняє його, обмежує редагуванням мови або вимагає декларації. Перевірте політику програми до початку роботи. Навіть там, де ШІ дозволено, текст, згенерований без ваших фактів, легко впізнати за загальними формулюваннями з попереднього блоку. Комісія оцінює вашу траєкторію, і лише ви знаєте її деталі.

5 Чотири тести на шаблонність

1. **Тест заміни назви.** Замініть назву університету і програми на назву іншої програми з тією самою спеціальністю. Якщо лист і далі має сенс, блок «Чому ця програма» не виконує свого завдання.
2. **Тест заміни автора.** Уявіть, що лист підписав ваш одногрупник. Якщо його досвід майже не суперечить тексту, у листі замало ваших власних фактів.
3. **Тест доказу.** Позначте кожне твердження про себе. Біля кожного має бути факт: курс, проєкт, цифра, результат. Твердження без факту приберіть або підкріпіть.
4. **Тест першого абзацу.** Дайте прочитати лише перший абзац людині поза вашою галуззю і попросіть сформулювати, чим ви хочете займатися. Якщо вона не може цього зробити, перепишіть вступ.

6 Чек-лист перед поданням

- [ ] **Лист відповідає на питання, поставлені у вимогах програми,** у тому порядку, в якому вони поставлені, якщо програма його задає.
- [ ] **Дотримано ліміту** слів, знаків або сторінок, а також вимог до формату файлу.
- [ ] **Назва програми, університету й імена викладачів** написані правильно. Помилка в назві програми показує комісії, що лист писали для кількох вступів одночасно.
- [ ] **Лист не суперечить CV і рекомендаційним листам:** дати, назви посад, проєкти збігаються.
- [ ] **Рекомендаторів попереджено**, на чому зосереджено лист, щоб рекомендації його доповнювали, а не повторювали.

- [ ] **Мова вичитана:** однаковий варіант англійської (британський або американський), без машинного перекладу ідіом. Текст прочитала людина з добрим рівнем мови.
- [ ] **Текст прочитали двоє:** фахівець вашої галузі (зміст і терміни) і людина поза нею (зрозумілість).
- [ ] **Між першою чернеткою і поданням минуло щонайменше два тижні.** Почніть роботу за 6–8 тижнів до дедлайну.
- [ ] **Файл названо за вимогою** або за схемою «Прізвище_Ім'я_Motivation_Letter.pdf» і збережено у PDF, якщо програма не вимагає іншого.

КОРОТКО

Сильний мотиваційний лист вузько формулює напрям, підтверджує підготовку фактами і пояснює, чому потрібна саме ця програма. Якщо лист проходить тест заміни назви, його потрібно переписати.

Матеріал актуальний станом на листопад 2026 року. Нормативні вимоги періодично змінюються: перед поданням документів звіряйте їх з чинними редакціями й правилами свого закладу.